

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 ..
pe 12 an 5 ..
pe o lună 2 ..

Nr-ri de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir zarmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Afât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 598.

Scrie nefrancat nu se primesc

TRIBUNA

Copiii naționalităților în Ungaria.

De Ioan Slavici.

Lupta contra silințelor guvernului ungar de a propaga prin școlile primare limba maghiară e o datorie umanitară, ear nu națională numai.

Maghiarii ei înșiși se plâng, că silințele aceste au rămas până acum zadarnice, și oamenii cu experiențe în materie de învățământ toți sunt convinși, că zadarnice au să rămâie și în viitor, căci limba străină în școli primare nu se poate învăța. Nu ne am temut dar nici o dată și nu ne temem nici astăzi, că Românii din țările coroanei ungare vor fi desnaționalizați prin școală.

E însă păcat neiertat a-ți sili pe copii să piardă o însemnată parte din atât de prețiosul lor timp în o lucrare zadarnică, de oare-ce opintirile zadarnice îi umplu de scârbă, istovesc puterile lor și-i opresc în dezvoltarea lor firească.

Dacă dar Maghiarii se plâng, că copiii celorlalți concetățeni ai lor nu învață limba maghiară, și născocesc fel de fel de măsuri spre a-ți sili să o învețe, neasămănat mai legitimă e plângerea, că copiii aceștia, chinuți cu o limbă, pe care nu pot să o învețe, rămân înapoi în dezvoltarea lor culturală, și nu mai puțin legitime sunt silințele de a pune capăt acestei schingiuri intelectuale.

Noi, care ne petrecem viața propagând cultura în mijlocul poporului român, avem foarte adeseori ocaziunea de a ne încredința că la aceeași vîrstă copiii din România, nu numai știu mai mult, dar sunt totodată și mai deștepti decât cei din Ardeal. În aceeași pozițiune de inferioritate intelectuală se vor

fi aflând copiii români din Ardeal și față cu cei maghiari, cari nu sunt nevoiți a-și istovi puterile în zadarnice silințe de a învăța o limbă străină.

Școala proastă îi strică pe oameni, și șovinistii au făcut din școlile celorlalți concetățeni at sîr un fel de așezăminte de schilodire sufletească: vîzînd că nu pot să-i desnaționalizeze, îi opresc în dezvoltarea lor intelectuală, ca să-i pună în inferioritate culturală și să-i facă din zi în zi mai puțin deștinici a susține concurența.

Aceasta o și vor guvernauții mai cu pricepere, care-și dau seamă, că desnaționalizarea e peste putință, și cu toate aceste stăruie, ca copiii celorlalți concetățeni ai lor să fie schingiuiți.

Dacă i-am urî pe Maghiari, ne am bucura și noi de schingiuirea aceasta.

E învederat, că slăbind pe ceilalți concetățeni ai lor, statul ungar îl slăbesc și propria lor existență națională o pun în joc.

În organismul viu al vieții europene fiecare popor e prețit după foloasele, pe care le aduce în silințele de dezvoltare totalității, și dușmanii Maghiarilor nu au cuvinte de a fi măhnii când se constată, că statul ungar slăbește și poporul maghiar e o pedecă pentru dezvoltarea firească a altor popoare.

Tot atât de puțin au să fie măhnii când ved, că Maghiarii, schingiindu-i pe copii, fac limba maghiară din ce în ce mai urgisită și propagă în mod sistematic simțământul, că pentru mai mult decât zece milioane de oameni rezultarea liberă e peste putință câtă vreme există actualul sistem.

Încosebi noi Românii nu avem să fim măhnii nici când ne încredințăm, că superioritatea intelectuală a Românilor din România devine din zi în zi mai covârșitoare... Asta nouă nu ne face nici un rău!

Noi însă nu din punctul de vedere al urei cătră Maghiarii privim lucrurile, ci de iubirea cătră neamul nostru sântem povățuiri.

Am avut acum de curînd și noi, și oamenii de stat ai Maghiarilor ocaziunea de a ne încredința, că în urma politicii greșite, pe care guvernele ungare au urmat-o în timpul celor din urmă decenii, Românii din regatul ungar sunt gata de a se uni cu ori-și-cine contra celor ce schingiuesc pe copii lor și consideră ca trădător pe ori-și-cine, care stăruie ca Maghiarii ajunși la strîmtoare să fie ajutați. Și mai multă bunăvoință nu găsesc Maghiarii nici la ceilalți concetățeni ai lor: au pierdut atât în țara lor, cât și în lumea mare toate simpatiiile, și stau singuri în mijlocul popoarelor, pe care le-au indispus prin lipsa lor de cumpătare.

Aceasta pe noi nu ne bucură, căci mîhni dîndre dușmanii lor sunt și ai noștri, și mîne ori poimîne împrejurările pot să fie astfel, ca marile interese să ceară înțelegerea aceasta să fie totdeauna cu puțință, și o viua grijă ne cuprinde când vedem lipsa de pricepere, cu care oamenii de stat ai Ungariei zadărnicesc silințele noastre de apropiere.

Noi Românii, nu am avut nici odată și nu avem astăzi aspirații de predominare. Ne dăm bine seamă, că menirea noastră e numai culturală, și marea noastră ambițiune națională e să devenim facetel cu încetul cel

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

2.

— Toceam în America!... singur!... replica Margarita cu durere

— Singur în America sau singur în Europa nu e tot una pentru mine? observă Alexis suspinînd.

Deodată Margarita își ridică ochii, îi atînti drept în ochii lui Alexis și zice, inspirată de o gândire ademenitoare:

— Dar... dacă voi veni și eu la primăvara în Paris... sau la vară... sau la eara anului viitor îmi promiți că te-oi găsi acolo?

— Promit să mă aflu în ori-ce parte a lumii vei merge și ori-unde îi dori ca să fiu.

Figura Margaritei se luminează de focul unei bucurii nemărginite; și când la finitul contradicțiunii Alexis o duse la locul ei, tinăra mireasă îi zise stringîndu-i de mîna:

„Mă încred în cuvîntul d-tale“.

Ei se înclină în tăcere și peste puțin timp eși din bal purtîndu-l în sufletul lui o comoară de simțiri vesele și dureroase, cari îi aduceau în ochi când lacrimi amare de desperare, când dulei lacrimi de fericire

II.

Cu patru luni înainte de scenele descrise în capitoul precedent, Alexis se întorcea din străinătate, unde își terminase studiile.

Era pela finele lui Octombrie, când în țara noastră ploile încep a fi în două cu zapadă, și drumurile devin din zi în zi mai grele. Căi

harabagiului dela Măhăleni, plini de glod până la urechi, înghețați căzuți de osteneala, de abia mai puteau trage trasura pe câmpul moale, în care roțile intrau până la butuc. Vizitii perdue drumul din cauza întunecimii; ear căi buimăciți, la fie-ce ridicătura de pămînt se opreau suflînd greu și pareau că nu mai simt loviturile biciului ce lasau urme dese pe umeda lor spinare.

— Unde ne găsim? întrebă Alexis pe harabagiu.

— Dumnezeu știe! răspuse acesta. Eu nu mai ved nimic înaintea mea.

— Ei bine, ce facem acum?

— Nu știu, zău! Să așteptăm până s'o mai ridica păcla, ca să ne putem găsi calea.

— Fie! zise tinărul; și învelindu-se bine cu mantaua, el se ghemui în colțul trasurei.

Perdut astfel noaptea, pe locuri necunoscute, el se puse a se gândi la țările civilizate de unde venea și a face o tristă asemănare între starea de mizerie a patriei sale. Acolo orașe mari, bine îngrijite, bine luminate, bine zidite, ornate cu monumentari de artă, cu muzee, cu universități, etc.; la noi orașe păcatoase, glodoase, întunecoase, înghesuite cu jidani sdrențeroși și lipsite de cei mai mic confort al vieții. Acolo șosele minunate, poduri frumoase, c naluri lungi, drumuri de fer, oteluri luxoase, etc.; la noi drumuri cu hangașe, podete de lemn putred, crișme mizerabile pe ici pe colea; acolo cai națți, curățți, plini de foc, vite grase bine tinute și grajduri de piatră; la noi cai mici, nesăcelați, obosiți de muncă, sticleți de bătae, morți de foame; vite slabe, chărcite,

vărășite pe câmp la toate asprimele timpului. Acolo în fine oameni cari, bucurîndu-se de binefacerile civilizației au simțământul demnității personale (și port pe obraz semnele prosperității); la noi un popor îngenunchiat dinaintea împiegaților guvernului, dinaintea arendașului și a vativului și a feciorilor boierești! (un popor scut de mizerie și ajuns în stare de animă vilis în ghiarele Evreului care-l speculeaza fără milă!).

Toate aceste gândiri întristau adînc pe tinărul nostru călător, care se găsea la acea epocă frumoasă a tinereții unde nădăcările, ca un cîrd de păsări primăvăroase, sbor în calea omului și-l îngăna cu melodii încântătoare. Prin urmare tristețea lui nu ținu mult, căci se mîngăea cu idea de a fi unul din pionierii civilizației în patria lui, misiune nobilă și visată de fie-care timpul acela, însă misiunea descurajatoare pentru mulți (din ziua de astăzi)!

Vizitiul se coborise de pe capră ca să caute drumul. Căi cu capetele lor plecate și cu urechile pleoștite, fumogau de sudoare și se clatinau în glod, tinându-se de-abia pe piciorare, și nospica se întuneca tot mai mult... Alexis începea a pierde răbdarea și a rosti un șir de imprecății în contra guvernului, când el auzi un tropot de cal și un glas străin care striga: „Măi cel cu trasura, ce te-ai băgat în arături“?

Vizitiul veni din câmp și răspuse: „Ne-am rătăcit și acum caut să găsec drumul.“

— Dar încotro mergeți?

— La Iași.

mai luminat, mai muncitor și mai bine disciplinat popor în Orientul Europei. De aceea suntem foarte simțitori în materie de jignire culturală și câtă vreme trei milioane de Români sunt în regatul ungar opriți în dezvoltarea lor culturală nu are în lumea aceasta nimeni nici destulă putere, nici destulă autoritate spre a determina voința noastră în favorul Maghiarilor.

Dacă dar oamenii de stat ai Maghiarilor vor și ei apropierea, trebuie să se îmbărbăteze, se în frunte urgia masselor prostite și se pună capăt schingiuirii copiilor, din care și pentru statul ungar, și pentru poporul maghiar în deosebi numai rele rezultă.

Dacă n'o fac aceasta, ori nu vor apropierea, ori sunt incapabili de a conduce afacerile statului ungar.

Lutz Korodi și-a depus mandatul. „Kr. Ztg“ aduce știrea, că deputatul naționalist sas, d-l Lutz Korodi și-a depus mandatul de deputat în camera ungară, după-ce, fără nici o motivare, i-s'a respins petiția de grațiere, ce a fost înaintată o monarchului. D-l Korodi petrece actualmente cu familia în Berlin, de unde nu se va reîntoarce, ca să-și facă pedeapsa de stat dictată în procesul de presă ce l'a avut anul trecut.

Ancheta inspectorilor școlari.

Budapesta, 30 Ianuarie

(P) Mai multe zile de-arândul a ținut în Budapesta ancheta inspectorilor școlari, în care s'au desbatut nouile îndrumări pentru inspectorii școlari. Resultatul acestei consfățuiri este pentru noi cu mult mai mare, decum s'ar credea la prima vedere. Vorbirile ce s'au rostit în consfățuirile acestea se-și faceră în convingerea că inspectorii să ocupă mai mult de politică de cât de chestiuni pedagogice și că inspectorii școlari nu sunt altceva de cât agenții politici ai guvernului.

La sfatul acesta se vorălt foarte mult și despre multe și noi ne-am putut convinge ce bunăvoință dovedesc cu osebire inspectorii de prin ținuturile naționalităților față de școalele noastre confesionale. Totul se judecă din așa

numitul punct de vedere „național“. Inspectorul școlar din comitatul Clujului *Kozma Ferencz* de pildă „mai ales din punct de vedere național ține de important, că în părțile ardelenne pretutindenea unde cere trebuința, necondiționat trebuiesc înființate școale de stat. În multe părți — zice — înșiși românii și sașii se alătură bucurios la școala de stat (!) Că spune ori nu adevăr, asta nu importa căci în cinstitul sfat ș'asa nu era nimenea care eventual putea să-și desminte. Kozma, l'a și rugat pe ministrul de instrucție, care era de față, că mai ales în ținuturile naționalităților să ajute cu căldură cauza statificării școalelor. În acelaș sens a vorbit și *Csernátony Gyula*, inspectorul școlar din comitatul Bistrița-Năsăud. *Sebesztha Károly* zice, că pentru contrabalansarea școalelor de stat „popul“ înființează la moment noui școli confesionale (!) și pe cele de stat le despopuliază. În contra acestei împrejurări crede c'ar trebui căutat remediu. Cu un cuvânt cei mai mulți inspectorii din ținuturile naționalităților țin de necesitate urgentă statificarea școalelor mai ales pe teritoriul naționalităților. Și toate acestea în interesul „culturei maghiare“. Că din punct de vedere pedagogic este corect și cu dreptate a schingiui pe băiatul român ori de altă naționalitate îndată la început cu o limbă străină, cu asta puțin își sparg capul „bărbații școalei“.

Că politica de naționalități alui Tisza nu se deosebește de alui Bánffy, asta e evident. Și ori cât își îmbracă în haine frumoase ministrul maghiar declarațiile, iese totdeauna la iveală detestabilul spirit șovinist. Ministrul *Benediczy* n'a lăsat prilejul, să facă declarațiunile cu privire la statificarea școalelor populare. A declarat că dezvoltarea ideii statificării nu va intra răeris și că va continua acțiunea precedentelor său, în acelaș spirit, pentru-că direcțiunea înmăntată de Wlassics a stat pe bazele principiale, pe care înainte de Wlassics, a stat guvernul căruta dînsul îi fusese secretar de stat. că și d'aci încolo, pretutindeni, unde interes „național“ cere, va promova statificarea. Nu este aderentul statificării generale. După dînsul în prima linie greutatea financiară, ar sta în calea acestei statificări. Bine-și incuragiază ministrul pe inspectorii săi șoviniști. În 1868 n'ar

fi cutezat ministru maghiar să vorbească așa!

Dar oare unde vor afla că interes „național“ pretinde statificarea? E evident, că în ținuturile naționalităților, unde după Halász maghiarimea (?) e în pericol. În chipul acesta voește guvernul a se împrieteni cu naționalitățile. Nu e altceva aceasta, de cât mărturisirea de credință a politicei de naționalități alui Bánffy. Și scopul: stârpirea instituțiilor naționaliste cu ajutorul puterii statului chiar. Dacă numai scop cultural voește guvernul să servească, de ce nu susține în ținuturile naționalităților școale populare cu limba de propunere română (pentru-că din punct de vedere asta e corect) ori de ce nu ajută din banii publici școalele confesionale esistente, fără a-și asigura vre-o influență deosebită spre maghiarisare. Școalele noastre confesionale numai pân'atunci vor fi bune, corăspunzătoare, până ce statul va avea bani ca să înființeze școale maghiare în locul lor. Căci doar când plătim contribuția de bani și de sânge nu ne 'ntreabă ce limbă vorbim și de ce neam ne ținem. Noi, din tesaurul public al statului nu beneficiem pentru scopuri culturale române.

Dacă alegătorii români ar fi pătrunși până la unul de scopurile politice guvernului, nici unul nu și-ar da votul pe candidatul care spriginește guvernul în năzuințele lui de maghiarisare.

Că nu doresc statificarea generală asta e natural, pentru-că la asta și-ar spune și celelalte confesiuni cuvîntul și ministrul de finanțe încă ar avea ceva aci de zis. Ș'asa sarcinile publice sunt atât de enorme, încât și mai și nu pot fi...

Cartea consilierului de secție Halász (Allami Népoktatás*) ne indică clar programul, după care guvernul merge înainte. Nici o abatere. Rînd pe rînd în liniște vor să ne omoară toate așezămintele, căci deodată nu se poate.

Știu, că e o veche dorință a guvernelor maghiare, a reforma legile instrucțiunii publice, pentru-că în chipul de pân'aci nu se poate „zidi statul unitar național maghiar.“ Cu ocazia acestei anchete a declarat-o public ministrul, că privitor la instrucția poporală va pregăti un proiect de lege, în care va avea în vedere

*) Cartea aceasta și tendințele guvernului le-am apreciat în Nr. 28, 29, 31, și 32 al „Tribunei poporului“ din anul trecut.

— La Iași? A-ți lasat drumul Iașului departe!...

— Cum se poate? întrebă Alexis, scoțând capul din manta?

— Și unde ne aflăm aci?

— Pe moșia eucoanei Elencu.

— Care Elencu?

— Dorianca.

— Departe-i satul?

— Ba nu; cât colea.

— Si este cine-va la Curte?

— Este cucoana și duduca.

— Poți să ne îndrepti spre casa boerească?

— Cum nu! Eu sunt chiar din Curte... sunt pușcaș!

— Minunat! fi călăuzul nostru și-I avea bacșiși bun.

— Sărut mâinile.. Hai!

Călărețul apuca înainte, peste câmp și trăsura se puse a-l urma, suind și coborînd din brazdă în brazdă. Peste o jumătate de oră se auziră lătrări de câni și se zăriră câte-va lumini slabe prin ferestre afumate de case țărănești; apoi se ivi o poartă mare, ce se deschidea într'un zid și trăsura, intrînd într'o ograda spațioasă, se opri la scara unei case vechi cu două rînduri.

Mai mulți servitori alergară să deschidă oblonul, ear unul din ei conduse pe Alexis într'un mic apartament în care domnia tot confortul ospetiei românești.

— Pe cine să anunț cocoanei? întrebă servitorul respectuos.

Pe dl Alexis Luceanu, răspuse călătorul nostru care, rămas singur, își dresa toaleta, își

pieptăna părul și se privi într'o oglindă, cu destulă mulțumire în sine.

Nu trecură 10 minute și servitorul se întoarse zicînd lui Alexis că este înțitat de stăpăna casei a i-se presenta ei.

Ținărul nostru sui la rîndul de sus, pe o scară îmbrăcată cu scoarți și luminată de un policandru, cu patru lampe; apoi intră în salonul unde îl aștepta d-na Dorian. El se găsi în prezența unei dame ca de 45 ani și a unei tinere d-șoare, fca ei! amîndouă avînd tipul distins at adevăratei aristocrații.

D-na Elena Dorian, de și trecută de tinerețe, păstra încă urmele unei frumuseți care acum luase un caracter de maiestate (grațioasă). Cât pentru fca sa Margarita, ea produse lui Alexis efectul unei minuni!...

Și în adevăr, talia sa de regină, și expresia inteligentă, (poetică), atrăgătoare a figurii sale, fermecau ochii la întâia privire.

Alexis se închină respectuos și zise: „Vă cer o mie de scuze, doamna mea, pentru libertatea ce am luat de-a căuta un adăpost în casa dumneavoastră, fără a avea onoare de-a vă fi cunoscut.“

— Vă înșelați, domnul meu răspuns d-na Dorian... dacă vă ved acum pentru întâia oară, este că v'ați dus de mic în străinătate, însă am bunacunoștință cu părinții d-voaste și fca mea, Margarita, e amică de pension cu sora d-voastră.

Și puteți adăogi — maman, o iubită amică; zise d-șoara Margarita cu un glas desmierdător, căci Alina și eu eram nedespărțite la pension.

— Atunci sunt fericit de a mă introduce în castelul d-vo. sub auspiciile surorii mele. replică Alexis, și când m'oi întâlni cu ea, oi săruta-o de mie de ori pentru serviciul ce-mi face în acest moment.

D-na Dorian se puse pe canapea și arătă lui Alexis un jilt alătura; apoi zise Margaritei ca să ordone a se aduce ceaiul.

Salonul în care intrase Alexis nu era mare, însă prin mobilaria lui arăta că era locu-nța favorită a unor dame, deprinse cu luxul vieții elegante: covoare (pline) pe parchet, flori exotice în în jardiniere de lemn de trandafir, oglinzi în cadrul sculptate, albumuri și note de muzică pe mese rotunde, mulțime de mici obiecte de artă pe etajere de palisandru, un piano (lung) de Plegel între ferestri și un papagal verde, stînd într'o labă pe marginea aceluși mobil și făcînd monologuri în limba lui.

În sobă un foc vesel răspîndea căldura plăcută în salon, ear dinaintea gurei dela sobă se încovoia o mătă albă, care torcea de mulțămire.

După o scurtă tăcere, în timpul căreia Margarita dete ordine pentru ceai și venise apoi pe un scaun în fața lui Alexis, d-na Dorian întrebă pe tinărul oaspe ce impresie i-a produs revederea patriei sale, după o absență îndelungată.

(Va urma).

multe din excepțiile inspectorilor școlari față de starea actuală lucrurilor.

Dară pregătește dl ministru! Au pregătit deja aceasta dl Halász și inspectorii săi. Dar faimosul Wlassics voise încă, a voit să prezente proiectul dar n'a mai avut timp și la asta să stea în liniște. Dacă naționalitățile fac prea mare șgomot, nu e momentul potrivit pentru reformă. Așa se vede că maghiarizarea nu progresaază cu iuțeala așteaptă — pentru-că Halász a declarat că d'aci încolo vor funcționa *inspectori școlari cercuți*. Că lucră după un plan anume, asta e sigur.

Ceea-ce a fost însă nedreptatea cea mai bătărană este, că interesele școalelor noastre confesionale nimeni nu le-a reprezentat în această anchetă. Acolo adecă s'a discutat și stabilirea cercului de competență a inspectorilor școlari cu privire nu numai la școalele de stat (căci atunci n'am avea multe de zis) ci și la cele confesionale. Dup'aceea s'au sfătuit și asupra statificării. Inspectorii, fiind, din motive ușoare de înțeles, pentru statificare, prezintă în așa color școalele noastre înaintea guvernului și a publicității, cu tendințe atât de vedit răutăcioase, ca și când existența acestora ar periclita de-a dreptul statul.

În contra acesteia trebuie protestat cu energie, pentru-că dacă și e perfidă politica guvernului, tot nu merge, că pe temelul sfaturilor răutăcioase, fără ascultarea noastră, să dispună guvernul de școalele noastre. Pe noi ne împoartă foarte de aproape, că ce face inspectorul școlar în școalele noastre și în ce culori le prezintă înaintea publicității. Și nu-i putem nici măcar desminti la moment calumniile. Consistoarele ar trebui să-și ridice cuvântul în contra acestei disconsiderări. Ne fac critică oficioasă, rostesc și osindă asupra noastră, fără a ne asculta măcar. Și asta dovedește indescul, cât de multă importanță au consistoarele noastre în ochii guvernului.

Cu lașitate nici un popor pe lume nu și-a putut crea un viitor mai bun. Vedem că guvernul ne atacă cele mai importante așezăminte: școalele noastre confesionale române. La atacul acesta trebuie să răspundem — dacă nu vroom să fim lași. Pe cale constituțională să primim lupta, cu puteri unite, cu mândria conștiinței și cu convingerea că n'a încetat a curge adevărat sângele roman în vinele noastre. Poporul român stă în fața unor hotăriri mari, determinătoare de viață. Trebuie să-i asigurăm poporului nostru viitorul economic și politic. *De conducători are deci lipsă poporul*. Trebuie să-l creăm pe șeful vieții noastre naționale, pentru-că numai cu conducere unitară, organizație tare și luptă nelncetată se poate ajunge, ca poporul român, în caz de lipsă conștient și corăspunzător intereselor sale să-și întrebuițeze drepturile.

Dieta s'a prorogat.

Budapesta, 30 Ianuarie.

Dieta a căpătat, din grația Delegațiilor, ferit de două săptămâni. Ședința de Sâmbătă a fost cea din urmă, în care valurile uniforme ale obstrucției pe o vreme oare care, s'au oprit. Oare în intervalul acesta de două săptămâni se vor potoli și-și vor afla o alvie normală, ori se vor repezi cu atât mai mare violență aceste valuri? Cine ar ști!

Tisza are mari speranțe, că după ferit va sana situația cu panacea inventată de dînsul. Că ce doze voeste să-i îmbie parlamentarismului bolnav și în ce chip are de gând să remedieze starea aceasta anarchică, n'o știe nimeni, se dă numai cu socoteala

că armele d-lui Tisza nu sunt scoase din obiceiuita armatură parlamentară.

Contele Tisza a respins propunerea lui *Smialowszky* pentru o consultațiune a partidelor, cari să aște condițiunile păcii.

Refuzul lui Tisza a fost de o eleganță rece. După dînsul esența propunerii stă în contradicție cu însăși esența parlamentarismului, și nu recunoaște îndreptățirea consultațiunii partidelor în viața parlamentară. Esența parlamentarismului este principiul responsabilității ear cu acesta stă în contradicție ori ce pact între partide.

— Stăpânire personală vrei! — i-a strigat Kaas Ivor.

Tisza enervat s'a întors spre întreprător și a protestat în contra întreprererei. În sfârșit a rugat Dieta să nu pună la ordinea zilei propunerea, ceea-ce s'a și împlinit.

Președintele a prezentat apoi raportul comisiei de incompatibilitate în afacerea deputatului *Barrs Károly*, care a fost pus de cătră tribunal sub epitropie.

Dieta l-a nulificat mandatul.

Kecskeméty Ferencz și *Holló Lajos* au luat apoi cuvîntul în discuția proiectului de recrută, iar după dînsul au venit interpelațiunile.

Lendl Adolf a interpelat din nou în afacerea stărilor din comitatul Temișan:

Ședința s'a terminat la 3 ore.

Știri locale.

Examene. Sâmbătă s'au terminat examenele de jumătate an la institutul pedagogico-teologic din loc. P. S. Sa Episcopul I. I. Pap, asistat de P. C. Sa directorul seminarial R. R. Ciorogar, a luat parte la examenele tuturor cursurilor, punând întrebări, laudând pe cei buni și încurajând pe cei slăbuți. Ambii dignitari bisericești au stat câte 7—8 ore pe zi în clase. Resultatul examenelor în genere a fost bun, ceea-ce este o probă de hărnicia corpului profesoral, care, în frunte cu directorul, poartă cel mai viu interes creșterii și instrucțiunii tinerimei noastre.

P. S. Sa Episcopul Aradului a plecat Sâmbătă după amiază, cu trenul accelerat dela 4 spre Budapesta, unde Duminecă seara a fost de față la serata dată de primul ministru conte Tisza. P. S. Sa a mai făcut vizite și celorlalți miniștri. Din Budapesta probabil că se va întoarce pe mâine.

Prusificarea polonilor.

Ziarul *Die Zeit* din Viena, ocupându-se la un loc de frunte de chestiunea polonă din Prusia, care în urma desbaterilor din Cameră prusiană a luat un caracter acut, arată zădărnicia încercărilor de desnaționalizare a guvernului prusian.

Desnaționalizarea polonilor nu se mai poate face azi, fiindcă aceștia au ajuns la un grad de cultură înaltă și la o stare economică din cele mai înfloritoare, sunt deci stăpâni pe armele cu care se pot apăra contra atacurilor ce se îndreaptă împotriva naționalității lor.

Dacă polonii stau astfel, vina poartă prusii, cari le-au înfînțat școli primare și medii; ridicându-i din starea inferioară în care se găseau!

Nobilimea care înainte, singură avea aspirații naționale, are azi alături de ea o clasă de mijloc: emplec cultă și avută.

Prusia trebuia să împiedice desvoltarea lor culturală și economică, iar nu s'o promoveze:

azi de geaba se miră prusii că polonii nu vor să se mai lase a fi tratați de „polaci proști“, ori de „vită polacă“.

Trebuie dar să renunțe la mijloacele violente cari nu pot duce la nici un rezultat.

Din străinătate.

Campania electorală pentru Alegera Președintelui Statelor-Unite.

Cu începutul anului 1904 s'a deschis în America campania prezidențială. Alegera va fi în Noemvrie. Dar de pe acum, zice *le Temps*, se prepară discursurile care, peste șase luni vor fi declamate cu șgomot în toată întinderea republicii, pe când în tăcere s'au început să se umple casele partidelor (și buzunarele partizanilor), căci astfel se prepară o alegere prezidențială.

Lupta va fi crâncenă, căci afară de dl Roosevelt, se prezintă și alți candidați și anume d-nii: Parker, președinte al Curții de apel din statul New-York; Arthur P. Gorman, senator din Maryland; Richard Olney, fost secretar de stat în al doilea cabinet al presidentului Cleveland și Hanna, senator din New-York.

Bryan, faimosul candidat democrat și adversar al lui Mac-Kinley, cu toate stăruințele partizanilor săi, refuză de a mai candida.

Tot așa și Cleveland a refuzat de a se mai prezenta la alegere, publicând în acest sens o declarațiune și prin ziare.

Lupta dar se va mărgini numai între candidații de măr sus. Un fapt remarcabil este că Roosevelt scapă de doi adversari redutabili, de Bryan și de Cleveland.

Războiul iminent.

Conflictul Russo-Japonez s'a agravat. Rusia nu cedează. Japonia mobilizează.

Cele mai bine informate ziare din Londra primesc telegrame alarmante din Jokio și St. Petersburg, cari anunță, că Rusia a respins proiectele Japoniei, și astfel situația s'a agravat într'atâta, încât și cei mai optimiști și-au pierdut speranța relativ la menținerea păcii. Nota diplomatică, ce a înaintat guvernul rusesc celui japonez, conține declararea energică a Rusiei, că nu lasă, ca Japonia să se amestece în afacerile Rusiei cu China. Ziarul londonez *„Daily Graphic“* i-se anunță din Petersburg, că guvernul rusesc a predat ambasadorului Japoniei o notă diplomatică, care respinge toate proiectele Japoniei asupra evacuării Manciuriei și neutritatea Coreei.

Londra, 31 Ian. Toate zăurele de azi dimineață au pierdut speranțele privitor la rezolvarea pacinică a conflictului Russo-Japonez.

Trencin, 31 Ian. Din sorginte sigură se anunță, că Japonia va mobiliza Luni, 1 Februarie. 450.000 oameni.

Cifu, 31 Ian. O corabie pantirată japoneză a luat la goană un vapor de comerț rusesc și a dat de trei ori cu tunul după el. Căpitanul vaporului rusesc, numit *„Argim“* a oprit vaporul, rugând pe pasageii speriați să fie în liniște. La aceasta apoi Japonezii nu au mai prigunit pe *„Argim“*.

Primejdia școalelor.

Politica de stat își urmează calea înainte. Scopul final este maghiarizarea tuturor popoarelor din Ungaria. Mijloacele au fost până aci funcțiunile publice, comitatul, comunele, fabricile, calea ferată, temnițele, jidovii și plășii satelor.

Dar' toate acestea au dat faliment, cu toate acestea Românii, Slovaci, Sârbi, Nemți, ba chiar și Ruthenii, — trăesc, nu au perit, se înmulțesc.

E rău afară din cale și patria în primejdie. Trebuia să se aleasă mijloace mai tari.

Ce e mai tare decât arma? Armata să fie unguerească, gata-i apoi cu toți nemaghiariiăștia trădători de patrie. Dela armată feciorii români se vor duce acasă la Coroiu cu pinteni și în cărcma lui Itzig nu vor mai cânta doina lu Lucaciu, ci »mégis hunczut a német«. Așa va fi bine și pace.

Se puseră așadar să maghiarizeze armata. Un an de zile au împedecat mersul regulat al afacerilor de stat, nu au dat dare, nu au dat cătane. Dela Széll Kálmán până la Tojás Dániel toți au conspirat ca să forțeze maghiarizarea armatei.

Nu li-a succes.

Pentru-că mai sunt și alte interese mari în lumea aceasta și alți Dumnezei în ceriuri. Sfortărea a fost zadarnică și ca să nu peardă partia hazardă, s'au dat la târguțeli, au mai lăsat cevaș paisoptiști.

N'au putut maghiariza armata. Dar maghiarizare trebuie, asta este doar cel mai plăcut lucru înaintea domnului Tisza Pista.

Doar nu se va lăsa Berzeviczy mai pe jos, decât Wlassics epistolistul. Pentru aceea ministrii au spus în adunarea țării că limba maghiară în școalele naționalităților nemaghiare astfel are să se propună, încât toți școlarii să vorbească și să scrie fluent și corect. Așadar guvernul nici n'a mai avut Ungaria, de când e lumea, opoziția deci acum poate să tacă și să ridice lui Tisza Pista statuă la Pusztaszer, căci eată el este »al treilea întemeietor al patriei«.

Toți inspectorii au fost chemați la Budapesta și trei zile de-a rândul în frunte cu Berzeviczy s'au sfătuit asupra întrebării, cum s'ar putea maghiariza mai ușor școalele confesiunilor nemaghiare.

»Guvernul nici de cum nu voește sta-tificarea tuturor școalelor din țeară« — a zis ministrul. »Nu o voește aceasta nici din motive financiare, dar mai vartos nu o voește, fiind-că școalele confesiunilor patriotice sunt o tărnie a națiunii maghiare, acestea din contră trebuiesc spriginite. Față de confesiunile nepatriotice se va proceda însă cu cea mai mare vigoare și se va pune toată stăruința, ca școlarii nemaghiari să învețe perfect limba unguerească«.

Nici vorbă n'a fost ca ancheta aceasta despre pedagogie, despre cunoștințele elevilor din economie, istoria naturală, religiune, aritmetică, geometrie, nici vorbă n'a fost despre morală ori biserică, ci toată preocuparea domnului ministru și a inspectorilor s'ei s'a învîrtit în giurul întrebării, cum și în ce chip să se maghiarizeze școalele confesiunilor nepatriotice.

Inspectorii cel puțin o sută de zile din an să umble pe sate, prin școale. Grija lor cea mai de căpetenie să fie a controla sentimentele patriotice ale învățătorilor. Semne de nepatriotism vor fi, dacă învățătorul ar

arăta răceală pentru cântările patriotice, în inima sa ar găzdui antipatie pentru culorile națiunii, nu ar pune la pălărie cocardă patriotică la aniversarea morții lui Kossuth Lajos ori ar cânta cu o vădită plăcere »cine n'are dor pe luncă, nu știe luna când se culcă«.

În cazurile acestea de excepțională gravitate inspectorul va face arătare ministru-lui și va propune luarea capului acelui învățător ori în cazul cel mai bun cassarea lui.

Învățătorii toți sunt siliți să știe ungu-rește mai bine, de cât Lengyel Zoltán. Ear' la preparandiile nepatriotice unicul obiect de învățământ va fi limba unguerească. Și dacă la examenele finale inspectorul ar observa, că vre-unul dintre elevi poticnește la recitarea fraseri »a kerekés a kerekét kereken kerekíti kerekre«, atunci numai de cât pe cale telegrafică va avisa despre aceasta pe ministru, ear' până la sosirea răspunsului esamenul va fi suspendat.

Toate diplomele învățătorilor, cari ar ști unguerește numai atâta, cât știe vicispă-nul Dálnoky Nagy Lajos, inspectorul le va trimite la Budapesta, ca să fie arse în mi-nisterul de culte și instrucțiune publică. Nici un învățător nu poate fi sigur de diploma sa, dacă nu va dovedi cu act dela notaria-tul public, că dînsul a publicat cel puțin trei poesii patriotice în »Képes Családi Lapok«.

Confesiunilor li-se lasă dreptul să plă-tească pe învățătorii, să zidească școli, să cumpere tot felul de cărți școlare, dar numai cu text unguereș. Unde însă ar fi patria în primejdie, acolo statul va înfrîna școale de stat. Se înțelese, în aceste școale elevii numai unguerește vor învăța. Dar banii, din cari statul își susține școlile, îi vor plăți toți cetățenii fără deosebire de confesiune și naționalitate. Căci așa are sfînta dreptate. În țara în care domnește egalitatea și dreptul, nimeni nu se poate subtrage de la plățile școlare contribuțiunt.

Măritul guvern face toate acestea pen-tru fericirea patriei. Frații nostri maghiari, cari gem împreună cu noi sub povara aproape insuportabilă a multelor greutăți, tre-buiesc orbiți cu praful acesta al unui fals patriotism, ca să nu-și peardă răbdarea și să voteze candidații guvernului, care se po-reclește »liberal«. Ei trebuie să fie îmbătați, ca să ne creadă pe noi trădători de patrie și să laude pe domnul Tisza Pista, și Berzeviczy, cari îi mântuiesc de acești trădători.

Nu politică de stat face guvernul, când batjocorește cu ancheta sa sfînta cauză a instrucțiunii poporului, ci șiesi își face trebșoarele. Căci bine știe domnul Berzeviczy, că de ar pune în fiecare sat câte doi ins-pectorii, poporul român unguer nu se va face în veci.

Parecă a sosit vremea unui pas mai rezonabil. Confesiunile n'au să susțină școli pentru maghiarizare.

Să ne retragem la altar.

Un ciumat politic.

Sub titlul acesta »Libertatea« scrie următoarele:

Sângele urce ni-să revoltat în obraz cetind numărul dela 27 Ianuarie n. 1904, așa dar cel mai nou din foaia săptămânală »Dés és Vidéke« din Dej.

În 24 Ian. n. s'a constituit acolo noul partid al lui Bánffy, cu mare alaiu, precum scria co-respondentul din Dej în numărul nostru trecut, că

adecă Ungurii de acolo vor primi pe Bánffy în mod șgomotos, chiar în ciuda noului fișpan, cumnat cu Tisza Pista!

Cine nu știe cine e Bánffy? Cel mai aprig dușman a tot ce e românesc!, care lovea în noi ca un tigru cât fusese ministru, și azi zbiară că politica guvernului e prea domoală (?) față de noi!

La gara din Dej 'i-a eșit un tîmbălău un-guresc în cale, să-'i primească sîrbătorește! Și știți cine 'i-a ținut vorbirea de primire în numele șovinismului ungueresc?

Ah, ne e rușine obrazului să o spunem: Advocatul Ioan Fărcașiu, român gr.-or., fost deputat la Congresul național bisericesc și acum deputat în Sinodul archidieceșan din Sibiu!

Acest domn uitat de sine și prin aceasta lă-pădat în chipul cel mai păcătos de neamul seu, 'i-a zis lui Bánffy:

»În numele cetățenilor orașului Dej am fe-ricirea de a saluta pe Măria Ta!

»Simțemintele inimilor noastre ne au adus aicea, ca să Te asigurăm despre supusa și cre-dincioasa noastră alipire!«

Și așa mai departe 'i-a felicitat pentru toate »ideile« mari pentru cari el luptă (deci și pentru nisuița de stîrpi neamul românesc din țeară), și pentru că ridică un steag mareș politic, sub care lăpădătura de el încă cu supusă tirăire să viștește!

Și așa 'i-au dus cu alaiu în oraș. S'a dat un banchet. Acolo vîntorul de interese Dr. Fărcașiu 'i-a tras și un toast, a închinat în să-nătatea căprarului de panduri Bánffy, doridu-i noroc la întemeierea »marelui stat național maghiar!«

Și noi ținem, că această apostasie politică, ca și care mai rușinoasă de mult n'a înregistrat istoria grelelor noastre lupte politice, nu e nici ea decât un rod al nenorocitei pasivități, că în lipsa unei acțiuni, care să ridice moralul politic al nostru, oamenii cei slabi de finger decăd până la înfrîngerea respingătoare la care vedem azi pe pe Dr. Fărcașiu, deputatul sinodal și fost chiar congresual, deci în țeară s'au un fruntaș al bi-sericii naționale române gr.-or. din Ardeal!

Acest om să lăpădet prin țeară pe voi de noi, Românii din Dej, Lapotașii și voi din inimile voastre, isgonu-i din gândurile voastre ca un ciumat politic, care își deschide brațele spre cel ce peire nouă ne plănuește!

DIN ROMÂNIA.

De la ligă. Conferințele săptămînale pe cari Liga culturală le-a inaugurat în iarna aceasta în localul său din Calea Victoriei lângă Biserica Albă, au avut norocul, de a mai încălzi întru cât-va atmosfera în care trăește această instituțiune națională. Un numeros public de ambele sexe, își dau întîlnire Sămbăta seara la astfel de ocațiuni, întreținindu-se cu dragoste și cu interes asupra mijloacelor ce ar putea da Ligei și cestiunei pe care ea o conduce, avîntul și importanța cuve-nită. Adesiunii de noui membrii se fac aproape în fie-care zi, ear diferite Case și Societăți finan-ciare, al căror nume ne vom face plăcere — a le aduce la timp, la cunoștința publicului, — îi întind Ligei, — la stăruința lăudabilă a zelo-sului ei președinte Petre Grădișteanu, însemnate ajutoare bănești, — înlesnindu-i astfel realizarea în parte a scopului Ligei. — Se vorbește că co-mitetul central, conform dorinței congresiștilor din Mai, elaborează, un proiect de statute, pentru a cere guvernului, recunoașterea Ligei ca per-soană juridică. Ziua de 24 Ianuarie avînd pen-tru ligă o dublă însemnătate istorică: Unirea prin-cipatelor și a XIV aniversare a înființării sale, va fi sîrbătorită și în anul acesta la Ateneu printr'o conferință ocașională.

Sămbăta 17 Ian. a. c. orele 8 și jum. seara d. avocat Tache Polierat, a vorbit despre »Cu-rajul patriotismului«. Conferința s'a ținut în lo-calul Ligei.

Duelul mortal Prasin-Scînteie.

Causa duelului. A pornit dintr'o informație apărută în »Evenimentul« de la 13 Ianuarie și care era următoarea:

»Atragem serios luarea aminte direcției tram-vaiului asupra numitului Volf Finkelstein care-și zice și V. Scînteie«.

„Acest individ cumuliind micul său post de la tramvaiu cu acel de insultător și șantajist, își permite, cu o cutezanță ce ar merita palme, să insulte lumea prin coloanele unui ziar local.

„In numărul ultim al acelei patace, meschinul individ publică, sub titlul de „Catrene“, versuri obscene la adresa unor doamne și domnișoare din Iași.

„Cu aceiași obrăsnicie, vezeteul tramvaiului se dedă la mari grobienătăți ce-l adresează d-lui Th. Maximovici, eminentul nostru agent teatral.

„Acest Fiukelstein ar trebui pus la locul său și pentru aceasta l'am recomandat cu l de drept“.

In urma acestei informații Șciinteie, a provocat la duel pe Prasin.

Martorii. Prasin și-a ales ca martori pe d. Jaques Lewin, publicist și pe d. M. Codreanu, avocat și publicist; iar d. Șciinteie, a avut ca martori pe d-nii V. Brăescu și pe I. Maxim.

Ca doctori au asistat d-nii d-rî Lebell și Steiner.

Duelul. Chiar la primele focuri, cari au fost trase de ambii combatanți de odată, Prasin a fost lovit in plămînu drept și a căzut jos, exclamând: „Acesta e sfârșitul meu“!

Transportat imediat la spitalul militar Prasin a încetat din viață la ora 9 și 10 minute.

Prasin era originar din Galați născut la anul 1876.

Studiile și le-a făcut întâi în Galați și apoi în Iași unde a terminat liceul și facultatea.

A intrat in ziaristică, unde prin muncă a ajuns prim-redactor la ziarul Evenimentul.

Ca scriitor Prasin, era destul de cunoscut, el a scris: Pentru țară, piesă într'un act; „Ceia ce nu moare“, dramă in patru acte; Miora, in colaborare cu d. Volenti, comedie in trei acte și „Calea Robilor“, roman.

El a mai scris încă Myriam de Magdala și acum prepara Lumini Stînse nuvele cari vor apărea ca postume.

Doliul. Vestea duelului s'a răspîndit in tot Iașul producând mare senzație, iar ziarul Evenimentul a arborat drapelul de doliu.

Prasin lăsa o soție, doua surori și un frate cari sunt in desperare, mai ales că ei li susunau pe toți.

Inmormintarea nefericitului s'a făcut Sâmbătă, cu funerarul impozant.

Șciinteie a fost arestat iar cri după omiaza i s'a luat interogatoriu.

El pare cu totul abătut.

Sau primit de familie multe telegrama de condoleanțe.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 Februarie 1904.

— **Regele Svediei la Viena.** Se crede, că regele Oscar al Svediei întorcându-se dela Abazzia unde a petrecut iarna, va veni pe la mijlocul lunii Februarie la Viena și va vizita pe împăratul. Primirea și vizita regelui va avea un caracter oficial.

— **Permutarea principelui Carol Ferdinand.** Se depeșează din Viena, că principele Carol care voește să ia de soție pe d-ra Zuber, va fi transpus din Praga la o garnizoană din Galiția.

— **Foaie română socialistă confiscată.** Poliția din Budapesta, la recercarea procuraturii s'a prezentat alaltăeri la administrația ziarului „Nepszava“ și a confiscat toate exemplarele de Duminecă a ziarelor socialiste „Adevărul“ și „Glasul poporului“ cari apar in editura ziarului „Nepszava.“ D'acolo poliția a mers la gara Centrală unde asemenea a confiscat exemplarele date la postă. Motiv pentru confiscare a dat, că procuratura a aflat agitație in primaticolul ziarului. Titlul articolului: „Dreptul de adunare. — Încă un drept confiscat“. In articol, se face o critică aspră ordinațiunii contelui Tisza trimisă țispanilor, pentru restrângerea dreptului de intrunire. Procuratura a pornit urmărirea penală.

— **Contra duelului.** Osânda adusă de curând din partea Curiei e o mare părtinire a mișcării pornite contra duelului. Judecătoria a condamnat la două luni închisoare de stat pe un oficer în rezervă, pentru duel. Curia regească, după-cum scrie „Revista avocaților“, a respins cererea de anulare sub următoarele mo-

tive: „Imprejurarea susținută, că in calitate de militar, farmacist și oficer, in cazul când nu s'ar fi duelat și ar fi pierdut gradul, și pe terenul de luptă a fost nevoit să-l rănească pe adversarul, in legitimă apărare nu stă!“

— **Radiul.** Un inginer de mine din Freiberg — spune „Chemnitzer Allb. Zeitung — arată că radiul se găsește nu numai pe partea munților Erzgebirge din Bohemia ci și in Saxonia. In mai multe mine radiul s'a găsit in minerarele din care se scoate bismut și stain in Votland; apoi in 7 mine de argint la Freiburg și Schoeberg. Cel mai important depozit de radiu s'a dovedit in apropiere de Johanngeorgenstaat (Saxonia), unde se va incepe prepararea lui din mineralul de Uran.

In ținutul loachimsthal, acest prețios mineral de radiu s'a întrebuințat pentru facerea de culori frumoase verzi și galbene pentru pictarea porțelanurilor și pentru colorarea așa zisei sticlă de Uran.

— **O tristă aniversare.** Sâmbătă a fost aniversarea a 15 a morții principelui moștenitor Rudolf. Încă de Vineri s'a împodobit cu coroane de flori sarcofagul din cripta regală. Vedel, ambasadorul Germaniei a depus in numele împăratului Wilhelm, o coroană de flori; au mai depus coroane și regimentele cari au purtat numele repositului.

— **Pictorul Ștefan Popescu,** unul din artiștii români de viitor, a cărui expoziție de la Ateneu, a fost mult apreciată acum doi ani și-a expus de curind lucrările la Paris.

Iată părerea criticului de artă de la Le Temps asupra lui :

„D. Popescu este un artist îndrăgostit de Bretania, dar o vede din nefericire puțin cam prea mult prin ochii lui Lucian Simon“.

„Este un defect foarte des la tineri: când ești inzeștră înșă, te îndrepti, cu vîrsta. — și d. Popescu este minunat inzeștră. D. Popescu are instinctul culorii și al luminei, și unele din interpretările sale de natură, se învîntă prin destul de scroase calități pentru a se putea prezenta artistului, in ziua în care el va mai crede obligat să învîntă în fața publicului — o fericită și strălucită carieră.“

— **Contra viviseției.** In Anglia s'a pornit o vie mișcare contra viviseției animalelor. Deuna-zi s'a ținut in Fraconia un congres anti-vivisectionist la îndemnul lui Battersea, cartier din Londra, funcționar al unui spital anti-vivisectionist.

In Anglia și Germania s'au înălțat țiguri contra vivisecțiunii.

— **Cadavru in fântână.** Se scrie din Löcse: In comuna Ruzsbach, alaltăeri, in fântâna din curtea economului Csezei János, au observat un cadavru. Scoțându-l, s'a recunoscut in el nevasta lui Csezei János, care dispăruse de câteva zile. Nu se știe sinucidere ori crimă este la mijloc.

— **In jurul unei moșteniri.** Corespondentul din Belgrad al ziarului vienez Volksblat a interviat pe Petronievici, fostul secretar al Regelui Alexandra și unul din acuzați in afacerea succesiunii Todorovici.

Iată declarațiunile ce i-au făcut Petronievici:

Domeniul Negoiu e proprietatea familiei Obrenovici.

Printul Milos Obrenovici a murit fără să lase testament. Surorile lui au cedat domeniul Negoiu fiului natural al lui Miloș, Velimir Todorovici, iar acesta l'a lăsat Statului sîrbesc spre a se întrebuința venitul in binefaceri.

După moartea lui Todorovici, testamentul acestuia a fost atacat de colateralii moștenitorilor surorilor printului Miloș, de oarece in donațiunea către Todorovici era o clausă după care, murind dînsul (Todorovici), fără moștenitori direcți, domeniul Negoiu trebuia să se întoarcă la la moștenitorii legitimi.

De aci s'a iscat un proces care a durat cinci ani și s'a terminat printr'o transacție făcută de mine inaintea tribunalelor române.

Regele Alexandru avea și el drept la 300 de mii franci din acea moștenire și acesta ia fost recunoscut de consiliul de stat anul trecut.

Regele Alexandru murind fără alții moștenitori de cit pe mama sa, ex-regina Natalia, sunt dator numai ei să'i dau socoteală de această sumă de 300 de mii de franci, iar nu altora, — căci Regele Alexandru n'a încasat această sumă, ci numai eu am luat din ea o mică parte pentru

plata avocaților. Posed toate chitanțele in această privință imi lipsese numai cite-va documente cari se află in România.

In ce privește ipototeca pusă de ex-regina Natalia pe domeniul Negoiu, pentru 300 de mii de franci, pregătese in acest moment conturile justificative și mă voiu duce mine cu ele la ministerul de finance, afară dacă nu voiu fi arestat inainte de asta.

— **Vörsatul negru in Berlin.** După-cum se vestește din Berlin, e mare panică ivindu-se două casuri de vörsat negru, cei îmbolnăviți sunt ambi studenți. Consiliul sanitar l'a separat cu mare precauțiune, și pe cei-ce au fost in atingere cu ei l'a vaccinat.

— **Catastrofa din Alesund.** Din ce in ce sosesc știri tot mai detaliate despre focul distrugător din Alesund. După cum se scrie din Hamburg, împăratul Germaniei, îndată ce a auzit de foc a intrat in legături telefonice cu Balin, directorul liniei Hamburg-America și l-a întrebat dacă n'ar putea monta o corabie mare, ca să servească de adăpost la vre-o 3000 de oameni. După ce a primit răspunsul afirmativ împăratul a mai rămas două ore in legătură telefonică, cerând mereu să îi se refereze despre starea lucrului. Deoarece corabia trebuia să fie gata a doua zi, adecă Duminecă după prânz, și era tocmai in reparație, trebe o încordare colosală de puteri, ca Duminecă la orele trei „Phönicia“ să poată părăsi Hamburgul. A trebuit să se constituie și întreg personalul corăbiei, începând dela căpitan până la cel din urmă matelot deoarece corabia încă din Octomvrie era scoasă din circulație. S'a adunat cu iuteală de necrezut, alimente pe o săptămână pentru 3000 de oameni, haine calde, medic și îngrijitoare de bolnavi. Așa montată corabia a plecat Duminecă după prânz la orele 9 din Hamburg și Vineri dimineața a sosit in Alesund.

— **Otrăvirea din Darmstadt.** Se scrie din Darmstadt (Germania): In școala de bucătărie „Alice“ s'a întâmplat otrăvire din cauza mîncării. Comisia medicală crede că înveninarea provine dela așa numitul venin ptomain. Vitezele sunt foarte mari și o multime de cadavre s'a făcut autopsia la mai multe cadavre.

— **Nenorocire cu automobilul.** Se telegrafează din Nizza: In Cannes s'a întâmplat o nenorocire cu automobilul. Automobilul banțierului englez Herald Moller s'a ciocnit de un arbore, din cauza care s'a răsturnat, ear cei, ce erau in el: miss Rolaborne, miss Echolas și Moller s'au ales cu răni mortale.

— **Explozie de gaz.** Se telegratează din Marseilles, că in o cafenea a orașului Rognonas s'a întâmplat o explozie de gaz acetilen, a cărui victime sunt zece oameni.

— **Catastrofa din Alesund.** Se depeșează din Alesund, că între ruinele orașului s'au găsit mai multe cadavre carbonizate.

— **O luptă între femei.** In Veneția a vut loc o luptă între femei.

O mare parte din lucrătoarele fabricii de țigări a statului intrerupseră lucrul, dar vre-o opt-zece de lucrătoare nu voră să urmeze pe colega lor.

Intr'una din seri ambele partide se luară la pîruială, și de oare-ce străduța unde se găsea fabrica era prea îngustă pentru luptă, se auziră de odată strigătele:

— La viranul dela gară!

Ambele partide porniră spre locul destinat. Locul luptei se învecinează intr'o parte cu marele canal și in partea opusă o scară largă duce la gară.

Pe acest loc se desfășură o adevărată luptă între femei.

Grevistele erau mai numeroase și căutau să împingă pe cele-lalte in spre canal, dar acestora le veniră in ajutor gondolieri, cari staționau la gară și toate luptătoarele fură împinse in spre gară unde fură inculiate in sălile gărei.

Din fericire, in această luptă nu căzu nici o luptătoare și nici măcar o picătură de sînge nu fu vărsată.

Vitezele venețiene se mulțămiră numai să își rupă părul una alteia.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist Morgenstern Gyila și a strămutat locuința de ordinație (tragerea de măsele, plombare, măsele singuratic și de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) in Arad, piața Andrassy Nr. 15.

— **Durere de stomac, Sgârciurt de stomac, catar greu de stomac,** la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apetit, mijloc sigur. **Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun, purgativ fără dureri,** este tea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului **Kossuth.**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușel, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »**Senega.**« Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la »**Maria Fecioară**« a farmacistului **Kossuth Pál,** Arad, piața Boros Béni Nr. 15

Economie.

Timișoara, 29 Ianuarie.

Acțiunea proprietarilor din Timișoara.

Comitetul reuniunii economice din comitatul Timișan, a ținut ședință lunară, sub prezidiul baronului **Ambrozy Gyula,** în care s'au desbătut mai multe chestiuni de interes public.

Secretarul **De Pottere Bruno** a referat despre rezultatul activității reuniunii. **Curs de industrie de casă** s'au ținut până aci în cinel locuri. Valorarea corfelor confecționate în comunele unde impletitul a devenit o regulată ocupațiune de iarnă, a primit o asupra sa, societatea cooperativă a agricultorilor maghiari, așa că marfa gata o primește și o solvește săptămână de săptămână. **Valorarea în chipul acesta fiind asigurată,** impletitul de corfe a devenit un izvor de venit secundar înfloritor.

Curs economic de iarnă reuniunea a ținut având spriginul ministerului de agricultură în patru comune: **Vinga, Temeșváros, Dézsfalva,** și **Kisfalud.**

In două comune **Orczyfalva** și **Szent-András** s'au înființat două noi cercuri economice așa că membrii totali ai reuniunii ating acum cifra de 2000.

Acțiunea reuniunii d'a converti **împrumuturile scumpe, în împrumuturi hipotecare cu depunere prim anuități,** a luat proporții tot mai mari, în cât în ultimele 6 săptămâni s'au convertat împrumuturi d'aceste în sumă de aproape 200,000 cu ajutorul comunității.

Pentru o administrare mai rațională a islazelor, reuniunea va revisui regulamentele pășunatelor comunale. Unde nu este islaz, acolo se va lua măsuri a se separa un teritoriu de islaz la noua comasare.

Proprietatea discutabilă a urbarialilor și a comunei trebuie arangiată, în acea direcție, că țărani cel mai săraci, pe un preț posibil mai mic să-și poată hrăni vitele pe islaze.

Aceste au fost obiectele mai principale dar s'a mai discutat asupra unor mulțime de lucruri. Și d'aci însă vedem, că în ajutorul țeranului maghiar vine societatea, guvernul și numai țeranul român stă la o parte, izolat și singur în lupta grea a concurenței.

Ancheta industrială în România.

In comunele rurale din România sunt 31.070 industriași, 27.559 români și 2.220 străini. Din aceștia 24.754 industriași lucrează fără mașini, 6.248 au mașini de mână sau de picior, 50 au mașini cu cal, 13 cu abur și 5 cu apă.

In întreaga țară este o singură fabrică de șampanie, la Iași.

In comunele urbane sunt 22.518 meseriași patroni. In aceste comune 13.707 meseriași lucrează fără mașini, 8.810 au mașini de mână și de picior, și 77 au mașini cu cal, 42 cu abur, 2 cu apă și 29 cu motor. Din aceștia 13.919 sunt creștini, 7.664 evrei, 127 mohamedani și 3 de alte religii, 13.882 sunt împuși la impozite și 3.635 nu; 16.087 știu carte și 6.430 nu știu.

In întreaga țară sunt 5.630 mori mici. Valoarea terenului și clădirilor acestor mori este de 10.918.072; instalațiile și mașinile au o valoare de 17.952.442 lei, total 28.869.534 lei.

In aceste mori se macină porumb în valoare de 5.517.309 lei și grâu în valoare de 1.073.509 lei.

Sunt 809 mori de vânt, 426 care se mișcă prin căderi de apă; 132 cu cal și 1 cu abur.

Sunt în țară 778 ferăstrae în valoare de 800.403 lei.

Piuele sunt 515 care au o valoare de 150.810 lei.

— Camera de comerț din București a cerut ministerului de finanțe printr-o adresă, ca de viitor să se numească și comercianții în activitate, ear nu numai funcționarii vamali și comercianții retrași din afaceri, în mod cinstit, după-cum prevede art. 89 din legea vămilor.

Această chestiune se va rezolvi cu ocazia modificărilor ce se vor aduce legii vămilor.

Asociațiunea regnicolară a comercianților din Ungaria. La 10 Ianuarie a. e. comercianții ungarî au pus bazele unei asociațiuni comerciale regnicolare, care până acum lipsea în țară. **Representanții societăților și corporațiunilor comerciale din capitală și provincie,** cum și singuraticii comercianți s'au adunat în ziua numită în sala Societății „Lloyd“-ului, ca să asculte discursul deputatului **Sándor Pél,** presidentul comitetului organizator, care a arătat scopul și programul de activitate al Asociațiuni. Programul a fost primit unanim și e de următorul cuprins:

1. Scopul Asociațiuni este: a) intrădu pe comercianții respândiți în toate părțile țării, ca influința ce de drept li-se cade clasei comercianților conform participării sale în munca națională și la purtarea sarcinilor publice, — să o valideze prin unirea puterilor în toate provinciile.

2. Deși Asociațiunea nu urmărește scopuri politice, totuși va fi cu atențiune, ca la alegerea politică și comunale interesele comerciale să-și câștige reprezentanți, și ca acolo unde împrejurările nu permit aceasta, să impedeze sau să îngreuneze după putință validitatea născuțelor, cari fățiș ori pe ascuns sunt îndreptate cu plan și reavoință în contra comerțului și muncitorilor acestuia.

3. Asociațiunea va avea de ținută să ridice simțământul demnității propriie a comercianților să risipească prejudițiile, cari au împedecat, ca ocupațiunea comercială să fie recunoscută într'un rang cu alte ocupațiuni productive.

4. Asociațiunea va stăruî, ca să restabilească și susțină pacea între singuraticii ramî de ocupațiune, însă în ori-ce ocaziune va intra în luptă cu toată energia, dacă atacuri se vor îndrepta în contra cinstei casei comerciale sau contra câștigului și muncii cinstite a aceleia.

5. Asociațiunea va porni luptă contra devielor goale, cari sdruncină pacea între diferiții ramî de ocupațiune și cari în interesul scopurilor politice egoiste trag la răspundere întreg comerțul pentru abuzul unor indivizi singuraticii.

Asociațiunea însăși va combate asemenea abuzuri, ca să izoleze pe comerciantul, care prin procedură necinstită provoacă atacuri în contra clasei comercianților.

6. Asociațiunea va stăruî ca toate arteriile economice ale patriei să se desvoalte și să devină rentabile în măsură cât mai mare și ca rezultatul activității comerciale să se potenteze.

7. Nu respinge ideea de asociare pe terenul comercial, însă protestează hotărît și va lupta consecuent în contra născuțelor neîndreptățite ale membrilor autorităților publice și ale persoanelor eclesiastice de a înființa asociațiuni de consum și de a strica comerțului; afară de aceasta va nisui ca să se curme abuzurile dilnice și călcările evidente ale legii, ce numitele asociațiuni își vor permite,

8. Asociațiunea apără munca națională și sprijinește cu toate puterile industria din patrie.

9. Asociațiunea va nisui, ca comerțul din eară să fie orientat în toate chestiunile mai importante cari îl ating și ca să deștepte interesul comercianților față ee astfel de chestiuni.

10. Asociațiunea va executa lucrări sistematice în scopul convențiunilor comerciale.

11. Asociațiunea va nisui ca consuli monarhiei să cunoască temeinic interesele comerciale ungare și va stăruî ca ministerul de comerț ung. să trimită în străinătate ca raportori de specialitate pe cât numai se poate comercianți.

12. Dreptul și datorința fiecărui membru al Asociațiuni este, ca să se adreseze la centru sau la despărțimintele din comitate în toate ca-surile, când numele buu, cinstea și afacerile comerciantului ar fi periclitare prin împrejurări independente de el.

5877 kv. z

1903.

Árverési hirdetmény kivonat.

A kisjenői kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bogya Juonné szül. Szirbucz Ravcta végrehajtónak Szirbucz Ilie végrehajtást szenvedő elleni 194 korona tőke es járulékaí iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő Otlakán fekvő az otlakai 456 sztkvben A + 2. rend 1368 hrsz. alatt foglalt ingatlanak Szirbucz Iliét illető hányadára az árverést 972 koronában megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi február hó 11 napján d. e. Otlaka község-házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan 10 százalékát vagyis 97 kor. 20 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. alatt kelt I. M. 8. §-ában kejeölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kisjenői, 1903. évi december hó 2-án.

A kisjenői kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Z. bor

kir. ítélő-táblaí bíró.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Mare economie de bani. — Magazin cu totul nou.

Telefon Nr. 536.

Recomand cărbune cu flacără bună, care arde cenușă. 100 chlgr. I. cărbuni (negri) de Körösvölgy 2 cor. 6. fil. 100 chlgr. II. cărbuni (bruni) de Körösvölgy 2 cor. 4 fil. 100 chlgr. I. cărbuni mărunți de Körösvölgy, pentru fabrici eventual pentru amestec pentru faurî 2 cor. 20 fil.

La 1000 chlgr cu 20 fil. mai ieftin. La cumpărări cu vagonul prețuri speciale 100 chlgr cărbune de stejar transportat în saci 4 Cor. 20 fil.

200 chlgr. cărbune de stejar, în pachete, comercianților 5 Cor. 80 fil.

100 chlgr. lemne de stejar, firezate, eventual tăiate transportate la casă 1 Cor. 80 fil. Transportat la locuința 50 chlgr. în saci. Pentru transportare cer jumătate de zi. Magazinul de cărbuni Körösvölgyi.

Nrul telefonului 535.

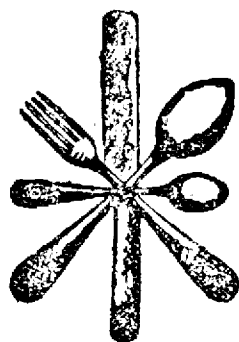
Strada Halász Nr. 28

Nr. 104

7-25

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

Un bilanț de economie CASNICA.

In prețuri uimitor de ieftine răspândesc în toate părțile din magazinul meu prea încărcat

61 8—12

obiectele mele de argint mexicoid de renume universal prin eselența lor, și anume:

6 buc. cuțite de masă argint mexicoid
6 „ furculițe „ „ „
6 „ lingure „ „ „
12 „ lingurițe „ „ „
6 „ cuțite de dessert „ „ „
6 „ furculițe de dessert „ „ „
1 „ lingură mare de supă „ „ „
1 „ lingură „ de lapte „ „ „
2 „ sfeșnice elegante de masă pentru salon

46 BUC. laolaltă numai 6 FL. 50 CRUCERI.

Fiecare cumpărător primește pe lângă acestea drept remunerație pe lângă garanția un cântar casnic pentru greutate de 12½ chilo — gratuit. Argintul de mexicoid este un metal alb pentru acărul durabilitate primesc asupra mea garanția pentru 25 ani. Se trimite în urma trimiterii banilor ori la cerere prin rambursă din magazinul din Europa.

Casa centrală de circulație Denkes József, Budapesta VII. Hernád 54.

SFETNIC JURIDIC

(Auto-advocat) carte folositoare pentru ori cine, pentru-că cu ajutorul ei afacerile sale de caracter juridic și judecătorese, fără spese și fără advocat singur și le poate apăra. Mai de 30 de feluri de legi, îndeosebi legi, de contribuție, căsătorie, legea comercială, lege despre pregătirile industrișilor, lege industrială, lege despre intruniri publice, noua lege despre emigrări și despre pașapoarte. Se poate comanda pentru 4 coroane la Casa centrală d. comereiu. I. Denker (Denker József központi áruház) Budapesta, VII, strada Hernard Nr. 54.

Pentru 5 cor.

trimite 4½ chilo (vre-o 50 buc.) — puțu deteriorat

sapun de lux

extra-ordinar de fin

de roze, de lapte, de liliie, de rezedă jazmin, violele. Se trimite trimițându-se banii înainte ori la cerere cu rambursă

I. Denker str. Hernard 54.

Carte de afaceri pentru industriași!

(Iparosok üzleti könyve) sub acest titlu a apărut o carte folositoare. Nu e op serie, ci registru corș spunză or scopurilor meseriașului. Coloanele se explică ele pe sine și prin urmare fiecare industriaș, dacă nici n'a învățat contabilitatea, o poate ușor întrebuința.

Cartea conține 2 feluri de registre, comande, muncă produsă calfelor și socotela personalului, unifică deci în sine tot ceea ce pentru meseriaș e necesar să poarte în evidență. Se poate comanda prin acământ, legată, în preț de 4 cor.

Casa centrală de comerciu Denker József Budapesta, VII, Hernád Nr. 54.

Fabrică de motoare în Dresda

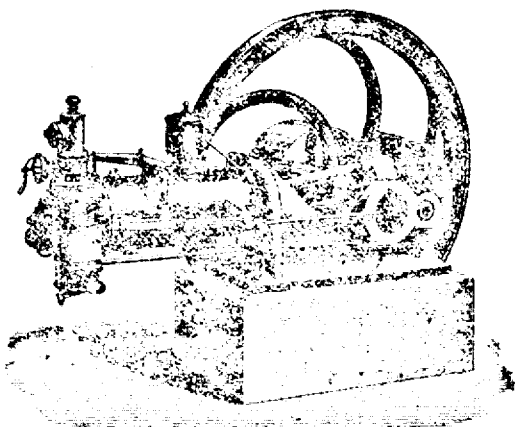
(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

GELLÉRT IGNÁCZ și COMP.

Telefon 12—91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12—91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda de benzin, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator).

Manipularea cea mai simplă
64 distincții.

Cel mai ieftin motor.
8 decorații de stat.

3000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Pentru mănare de mori, măcinare, cămări b. nutrețori în economie de lăptărie de tălat lemne, ridicat de apă, trierat și pentru alte lucrări economice și industriale. Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume, acestea au dobândit cele dintâi premii.

— Condițiuni de plată favorabile. — — Garantare absolută! —

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU! am arangeat cu specialiști și mașiniști din Dresda

84 3—12

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravalia noua!

Următorul D-nei Véd. I Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

67 19— ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20). Casa contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

Pe lângă prețuri mderate se află de vânzare vase de porțelan, pentru cafea, ceaiu; vase de la-voir, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șel.

Petrol de cristal, litru 20 cr. (40 fil.).

Pravalia noua!

Telefon (pentru oraș și comitat) Nr. 387

BRAUN N. A.

depozit de culori.

Arad, piața Boros-Béni Nr. 10.

Mare deposit de *la pennis*, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a. toate de prima calitate.

— Comande din provincia se 1034 88— efectuează prompt și solia —
— Pachetarea gratuit. —

Cel mai ieftin izvor de cumpărare din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frante) bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 110—

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaergiu Arad, strada Templon. — Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 70—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincia se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Diplomă de argint 1885. Budapesta.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de colorare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot văpsi în colorare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această colorare e permanentă și nu se poate deosebi de colorarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nestricăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta colorare blondărie, în colorarea inului, cenușie sau de ori-ce colorare dorită. fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrășării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698-109

SPIRT CONTRA REUMEI

(spiritul „Mankóse“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casurile de: reumă, de cangrenă, amorteșirea mușchilor, dureri de nervi, crucea șomării, de junghieri, paralizii, amorteșă de mușchi și vine, precum și pentru lăviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboseșile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior) S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon III.

în ARAD.

Telefon III.

CROITOR ROMÂN.

Industria locală!

În atenția publicului

bărbătesc.

Paltoane p. bărbați

potrivite anotimpurilor, pregătite din cele mai moderne stoffe indigene și străine, după croitura de sic pe

lângă prețuri avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul M. On. Public semnez cu deosebită stimă

31 18-25

NICOLAU IOSIF

croitor bărbătesc.

ARAD, Piața Tököly.

În localit. cafenelei de odinioară alui Huzó.

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în

ARAD,

Strada Salacz

(Casa Löcs).

Recomandă în atențiunea multor public marele său

magazin de mânuși pentru bărbați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de stomac, suspensorii, șarșafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de brânșă asta, pe lângă prețuri estine. — Asortiment uriaș

1058 42-50

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că

1009 26-50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumetare.

Ani îndelungați am lucrat în atelieriere de rangul întâi din Budapesta, transportul mobilelor, precum și repa-Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa rarea și renovarea de mobile și mese încât sunt în poziția plăcută de a putea de biliard, pe lângă prețuri estine. corespunde tuturor esigențelor moderne.

Reiner I. Gyula,

tapiser și împodobitor.

Arad, Tipografia Aurel Popovici-Barcian.

Stoffe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

concurență

Cumpărări

avantajoase.

Stoffe de Cybelin, lățime 120 cm.

„ lucii pentru dame „ 120 „

„ țesătura noduroasă „ 120 „

„ late, negre și colorii „ 140 „

CATIFEA

pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spălat.

91 12-

Prăvălia de mode alui

SINGER

SÁNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In proviță trimitem

mustre gratuit.